

Misii v Africe splnila slib. Vrátila se jako pokornější a radostnější člověk

zpravyzmoravy.cz, 19. 10. 2020

Osmadvacetiletá Judit Blažková, lékařka chirurgického oddělení ostravské nemocnice a studentka hry na klavír Fakulty umění Ostravské univerzity vypráví o svém povolání, muzice i o tom, jak se dostala na misie do Afriky.

Vyrůstala jste v rodině evangelického faráře. Byl to důvod, proč se ve vás zrodila touha jít na misie?

Určitě to mělo velký vliv. Mezi přáteli mých rodičů byla spousta těch, kteří podobné cesty absolvovali. Sedávali v našem obýváku s hrnkem čaje a popisovali své neuvěřitelné příběhy. Dokázali život zasvětit práci pro druhé. A z vizí, které zpočátku působily naprosto absurdně, vybudovali fungující projekty, které přináší naději a mění lidské životy.

Na svém facebookovém profilu jste přesto napsala, že když jste vloni měla odletět do Afriky, tak se vám nakonec moc nechtělo opustit pohodlí domova. Proč ta změna?

Asi bych měla začít od začátku. Za studentských let jsem slíbila Bohu, že když mě nechá prolézt medicínou, budu na oplátku užitečná a vyrazím jako lékařka pracovat tam, kde bude třeba. Najednou jsem měla medicínu vystudovanou a bylo na mě splnit dohodu. Zcela upřímně přiznávám, že jsem zpychla a z pohodlně. Do diskomfortu se mně moc nechtělo. Nesnáším totiž horko, písek, stanování, život bez koupelny a pofiderní přespávání na matracích. Navíc moc dobře nezvládám změny, protože jsem tak trochu autista. No a kromě toho se taky velmi neochotně podřizují autoritám. Dodržování pro mě nesmyslných místních zvyků je pro mě velký oříšek. Teď už tedy chápete, proč se mně do toho nakonec vůbec nechtělo! Utěšovala jsem se ale, že mám ještě čas, protože ve skutečnosti nic neumím, vždyť jsem teprve po škole! No, ale najednou jsem se probudila, dva roky po škole, v hlavě měla plány na poklidný život, závazky, pohodlí. Uvědomila jsem si ale, že jsem přece dala Bohu slib, a že musím vyrazit hned, nebo se k tomu už neodhodlám.

Hledala jste nějaký misijní projekt sama nebo vás někdo přímo oslovil?

Hledala jsem aktivně, cíleně misii spojenou s medicínou. Naskytlo se více projektů. Nakonec vyhrála křesťanská organizace Operace mobilizace, která působí napříč kontinenty. Jedním z jejich projektů je dlouhodobá spolupráce České republiky a Ghany na lékařsko-misijním projektu.

Předpokládám, že vzhledem k tomu, že jste jela na misii, tak jste tam působila jako dobrovolník zdarma. Musela jste něco před samotnou cestou zaplatit?

Osm tisíc jsem dala za očkování a bylo nutné zaplatit dalších čtyřicet tisíc korun, z čehož se platily letenky, ubytování, stravování. V zahraničí je toto zcela běžné, jen u nás máme stále pocit, že dobrovolník investuje do projektu jen svůj čas. Vybavení například v podobě moskytiéry, obrovské kufry i malinkatý spacák mi půjčili lidé z církve, což výrazně snížilo náklady.

Kolik vás bylo v týmu?

Zhruba padesát. Převládali Ghaňané, dále lidé z Burkina Faso či Nigérie. Ale ani naše desetičlenná výprava z naší země nebyla zanedbatelná. Přidali se také lidé z Holandska, Austrálie a Egyptan.

To vás bylo tedy hodně! Byli jste rozdělení do více skupin?

Cestovali jsme všichni společně. Kdo nezažil africké cestování, nedokáže si představit, co to v takovém počtu znamená (smích). Afričané nepočítají místa k sezení podle počtu pasažérů. Tam platí heslo „čím více lidí, tím lépe“. Pro práci jsme potom byli rozdělení na dvě skupiny a na naši provizorní základně zůstaly jen kuchařky.

Tušila jste, do čeho jdete?

Vyptávala jsem se podrobně známých, kteří s touto organizací byli. Projekt běží každoročně už šest let. Realita je ale vždy úplně jiná než nějaké naše představy. Například záchody. No, můžeš použít támhleto budku s dírou v zemi, ale tou dírou může vylézt hlodavec, vylézt pták, nebo v odpadcích kolem najdeš hada. Takže křoví bylo většinou jasná volba.

Jak jste jeli vybavení?

Tím, že tento projekt běží už několik let, existuje určitý seznam léků, které jsou na místě špatně dostupné. Vezli jsme infuzní roztoky, specifická antibiotika, léky na astma, CRP a těhotenské testy. A potom spoustu dárků, hraček, školní potřeby, dětské oblečení od neuvěřitelně štědrých dárců. Sama jsem měla v kufru několik krabic hraček z Kinder vajíček darovaných dětmi z našich škol.

Vy jste si s sebou zabalila co?

Člověk si s sebou naivně vezme spoustu věcí a nakonec zjistí, že polovina kufru je mu úplně k ničemu. Základem je jídlo, sušenky, tyčinky a šumáky. Bez tohoto vybavení bych Afriku asi nezvládla. Pro mého vnitřního autistu bylo těch pět minut o samotě se Salkem v ruce doslova terapií. Dále jsem měla antimalarika, moskytiéru, repelent a letní oblečení. V kufru ale nechyběl ani z Horňacka darovaný vitamín S, což byla opravdu nedocenitelná věc v terénu tropických průjmů. Potvrdil to celý tým!

Měla jste na každý den čisté tričko a spodní prádlo nebo jste prala?

Pralo se pořád! I několikrát denně! V období dešťů je všude neskutečné horko a člověk se neustále koupe ve vlastním potu. Nehledě na to, že oblečení často nechce schnout, nebo navlhne a zatuchne.

Byl ze strany domácích nějaký požadavek na vaše oblečení?

U žen žádali, abychom měly zahalená ramena a ideálně dlouhé sukně. Muži museli mít zase neustále dlouhé kalhoty. Pracovali jsme totiž především v tradičních vesnicích a muslimských komunitách, kde není dobré vzhledem dráždit.

Co vás na místě samotném čekalo?

Překvapení (smích)!!!! Letištní hala evropského standardu, takže můj první dojem byl, že to nebude zase až takový zapadákov. Potom jsme ale vyšli ven. Všude bylo plno lidí, neskutečný hluk a zmatek. Přijely taxíky a já říkám: „Ale počkejte! Nás je deset a auto má tři a čtyři místa!“ Přesto nás tam namačkali. A ve stejném duchu naše první hodiny na africkém kontinentu pokračovaly. Jako starý ostřílený organizátor jsem se snažila kolegy motivovat ke spěchu, aby nám neujel poslední autobus, kterým máme jet dalších pět hodin z letiště. Odpověď byla, abych to neřešila, protože tohle je Afrika a autobusy nejezdí podle jízdních řádů, ale až se naplní lidmi. Po půlnoci jsme doopravdy dojeli na autobusové nádraží, kde bylo živo jako ve dne. A autobusy si to vesele křížovaly na všechny strany.

Ordinační hodiny byly ve škole i kostele.

Začínalo vás to zneklidňovat?

To si pište! A jak! Můj vnitřní autista měl chuť si sednout na kufr, dupat nožičkami a dožadovat se okamžitého transportu domů. V ten moment jsem si do důsledků uvědomila, že mé obavy a nechut' před cestou byly oprávněné a půjde o opravdovou zkoušku charakteru. Paradoxně to ale byla jedna z věcí, které mě od okamžitého návratu odradily. Pokud mám prožít měsíc v totálním zapadákově, neskutečně strádat a trpět, protože dokážu fakt přehánět, pokud jde o vlastní nepohodlí, tak ať z toho aspoň vyjdu s lepším charakterem.

Takže první dojmy z Afriky asi nebyly zrovna nadšené.

Mé první dojmy z Afriky zcela vyplnil pocit totálního chaosu a neorganizovanosti. To nemám ráda. Pokud něco dělám, tak co nejrychleji a nejefektivněji a potom mohu se zbylým časem vymyslet něco dalšího smysluplného. Nesnáším zahálku a prodlevy. Vlastně jsem svůj evropský život postavila na výkonu, účelnosti a zaneprázdněnosti. Ale Afrika je jiná. Ona čas v jeho esenciálním pojetí vnímá zcela jinak. Místní to krásně vystihují, když říkají, že čas pro Evropana znamená hodinky, kdežto pro ně život. Člověk to musí zažít na vlastní kůži, aby pochopil jejich filosofii a přístup k životu. Je naprosto odlišný. Největším překvapením jsou potom oblasti, ve kterých by vás ve snu nenapadlo, že je jde chápat jinak. Pro ilustraci příklad: V Africe mají defekt na autě a nemají s sebou zcela běžné náhradní díly. Neřeší předem možné komplikace a nestresují se prevencí problémů. Pokud nemohou jet dál, pasažéři vystoupí z auta a pokračují bez mrknutí oka v rozhovoru. Dovedete si tuhle situaci představit v Evropě? Přiznám se ale, že na konci své cesty jsem už i já! seděla na patníku a vesele se bavila s kamarádem u nepojízdného auta.

Trvalo vám dlouho, než jste tento systém a přístup k životu přijala?

Mně s mou náturou hodně, hodně dlouho. První dny jsem jen zatínala pěsti, házela hysterické scény, neustále se rozčilovala a chtěla všechno a všechny předělávat. Ve zkratce můžu říct, že to se mnou neměli vůbec jednoduché. Vnitřně jsem byla frustrovaná. Chtěla jsem být užitečná, ne někde na konci světa sedět na zadku a zahálet. Vždyť doma jsem kvůli tomu zameškala nástup do prváku na vysokou školu, mnoho dobrovolnických příležitostí v Armádě Spásy a obětovala na to téměř měsíc dovolené.

Pomáhalo vám v takových situacích něco?

Chce to vybavit se dostatečným množstvím českých müsli tyčinek a sladkostí, aby to člověk nějak rozdýchal (smích). Strašně moc mi pomohl messenger. Vždy jsem si někomu z Čechů postěžovala, jak to tu je strašné, jak mě opomíjejí a rozčilují. Hlavně jsem ale našla úžasného kamaráda, který mi možná úplně nerozuměl, ale velmi empaticky vnímal mou frustraci a vždycky mě vyslechl a snažil se pomoci. Jo, a sice to trvalo, ale došlo mi, že nejsem středobodem vesmíru. Je ale pravda, že toto prozření většinou přišlo až po nějaké mé scéně...

Co bylo nejtěžší?

Právě kombinace frustrace, fyzického a psychického vyčerpání a obrovských výkyvů emocí. Lítáte z momentů extáze do okamžiků, kdy máte chuť na místě všechno vzdát. Dostaví se totální beznaděj pramenící z pocitu, že žádné vaše snažení nemá smysl. K tomu nemálo přispívá fyzické strádání. Jídlo někdy je a někdy není. Na záchod jdete obvykle pouze někam za keříček, proto člověk raději moc nepije a je v tom vedru dehydratovaný. Nemáte se kde umýt, jste zpocení a zaprášení, neustále někdo zcela bezdůvodně mění předem dohodnuté plány. Odjezd v pět se protáhne do osmi, vybijí se vám telefon, nemáte s sebou tyčinku a oběd se nedal jíst, do toho zjistíte, že když se jdete večer umýt, smrdí voda. Takže pokud se v ní umyjete a vyperete věci, smrdíte vy i vaše oblečení. S tím nejde nic udělat, proti tomu jste naprosto bezradní a dokoupit si voňavku v téhle pustině je nemyslitelné. Přidejte několikadenní únavu, protože v noci je

neskutečné horko, vlhko a hluk. V tomto rozpoložení se interkontinentální rozlišnosti a strasti misie řeší velmi těžko.

Vyhovovala vám strava?

Jídlo je tam úplně jiné, než jsme zvyklí! No, jak to říct? Hlad je někdy tou lepší volbou, ale na misií tomu říkáme půst. Místní kuchyni dominuje rýže, fazole a další luštěniny. Mají také kondenzované mléko, různé rajčatové pasty, svá speciální koření, dělají omáčky s rajčatovým základem, masem či rybou. Občas jsme jedli sladký chleba, což je něco mezi toustovým chlebem a vánočkou.

Jaký jste měli režim dne?

Ráno začalo společným ztišením, kdy se zhruba půl hodiny celý tým modlil, zpíval chvály a zamýšlel se nad Biblií. Po snídani jsme museli do autobusu naložit veškerý potřebný materiál a vyrazit do vesnic. Tam nás čekala příprava pracoviště a samotná práce. Mezi polednem a čtvrtou hodinou, což bylo zcela nevydedukovatelné, záleželo na foukání větru pod kotlem, upovídání řidiče a dalších asi osmdesáti proměnných, nám dovezli oběd. Ve vesnicích jsme sloužili, dokud lidé přicházeli. Večery jsme trávili opět jen s týmem. Program byl volnější, řešila se zpětná vazba, sdílela svědectví pacientů, hrály se hry, hodně se povídalo a navzájem jsme se poznávali a mezikulturně obohacovali. Den končily společné chvály hřmící do širokého okolí. V Ghaně totiž nemají noční klid. Prožívali jsme nádherné momenty pod zářivou rovníkovou oblohou, kdy vnímáte jak maličci a milovaní v tomto světě jsme, a jak to vše kolem je naprosto nepodstatné a nedůležité, když můžete stát v Boží blízkosti.

Všichni jste byli věřící?

Ano. Tým byl založený na tom, že se křesťané z různých církví rozhodli věnovat svůj čas a finance této misií.

Byla jste jako nováček přiřazena k někomu zkušenému?

Slibovali nám, že se v Ghaně přidají místní zkušení lékaři. Pracujete totiž najednou jako praktický lékař a lékař tropické medicíny. Lidé se jinak vyjadřují, používají se tam odlišné léky a všechno ještě umocní nutnost překladu. Nezkušený překladatel často nadělá spoustu chyb, které je těžké odhalit. Ale je to Afrika... Na místě jsem zjistila, že s dvouletou lékařskou praxí chirurga patřím mezi nejzkušenější členy týmu a mým odborným konzultantem je o málo starší tamní psychiatr, což byl jeden z momentů, kdy mě málem klepla pepka.

Jaké jste měli zázemí pro výkon své práce?

To se lišilo vesnici od vesnice. Někdy nás umístili do školní budovy, kde byly v jedné třídě lékaři, v další farmaceuti, laboranti, fyzioterapeuti a svou místnost měl také modlitební a evangelizační tým a pracovníci s dětmi. Jindy jsme byli ve velkém kostele, kde se každý tým uchýlil do jednoho rohu. V takovém případě to bylo náročné, protože pacienti se dezorientovaně motali, přičemž geniální nápad s pochodováním po provázku nikdo nebral v potaz. Všude vládl typický africký chaos. Navíc tam nebylo pro vyšetření soukromí. Nepředstavujte si evropské vyšetření! Majoritně jsme s pacienty jen mluvili. Občas jsme seděli venku pod velkým stromem. Na místě jsme vždy hledali překladatele do místního jazyka a než jsme začali pracovat, museli jsme nanosit stoly, židle a připravit si zázemí. Obrovskou a neodmyslitelnou oporou byli modlitebníci, kteří nefungovali jen pro pacienty, ale i pro tým. Pracovat pod záštitou modliteb a pro Boží království dává celému tomu nedokonalému a zmatečnému počínu najednou smysl a pomůže překonat i zdánlivě neřešitelné překážky.

Převládaly tam mezi vašimi pacienty nějaké specifické choroby?

Napříč věkem tam dominuje malárie a u dětí pak ještě nachlazení a různé cizopasnici. Malárie se projevuje chudokrevností, únavou, teplotami, u dětí i bolestmi břicha a hlavy. Čím vícekrát ale pacient malárii prodělá, tím mírnější má projevy. Místním na malárii stačí, aby brali tři dny tabletky, Evropana většinou skolí úplně. U nás doma byste s malárií doputovali až na jednotku intenzivní péče. Mnoho Afričanů ale přicházelo spíše ze společenských důvodů, potřebovali zjistit, co se to ve vesnici děje, podívat se na bělochy a odnést si nějakou medicínu domů. Typicky je „trápilo“ sezónní nachlazení. A tak se Češi učili léčit vitamínem C a B. Setkali jsme se však i s prokletím a duševními nemocemi. Rozlišit psychické a somatické příznaky přes jazykovou bariéru byla však vždy výzva. Naštěstí v těchto chvílích vždy zasahoval modlitební tým.

Bylo něco, co v Africe ovlivnilo celý váš další život?

Plně jsem si tam uvědomila, jak Pán Bůh může vstupovat i do těch nejmenších a nejobyčejnějších věcí a dělat zcela nepozorovaně obrovské změny.

Například?

Pamatujete si tu vzteklou, sebestřednou dupající bytůstku, která vystoupila z letištní haly? Stejně tělo, ale s pokornějším a radostnějším modelem duše se za tři měsíce do Ghany nedočkavě a nadšeně vracelo. Můj charakter, projevy, vnímání sebe i okolí procházelo, a věřím, že stále prochází, obrovskou změnou. Díky její plynulosti ji ale někdy ani nevnímám. Nicméně daleko většího přijetí a úcty na pracovišti, ani schopnosti povznést se nad svůj napresovaný rozvrh, si nejde nevšimnout. Navíc, když prožijete dotyk Boží ruky a obrovské zázemí modliteb, jak českých, tak afrických, najednou poznáte ten obrovský propad do naší reality, kde se lidé velmi málo modlí. A snažíte se to dohnat i za ně.

Takže jste do Afriky jela znovu?

Ano, dostala jsem pozvání vrátit se o Vánocích. Nejdříve jsem se divila, že oslovili zrovna největšího odbojáře a potížistu. Přiznám se ale, že mně to velmi lichotilo. Pak mi ovšem došlo, že nemám šanci dostat dovolenou. Pán Bůh ale s takovými maličkostmi vůbec nemá problém. Poslal mi do cesty minimálně padesát lidí, kteří se společně postarali o to, abych mohla letět znovu.

A bylo to jiné?

Úplně! Evropané už jsme byli jen čtyři, takže vše bylo naturalističtější. S pocitem mazáka jsem se daleko více ozývala k nespravedlnostem a organizaci. Nelíbila se mi manipulace s těmi nejposlednějšími, kteří se sami nedokážou ozvat. Vedoucí mi občas dávali najevo, že se nemám ozývat, protože autorita je autorita! Sem tam mi hlavou blikla varovná myšlenka, abych zavřela pusku, protože bych se s takovou také nemusela vrátit domů. No, ona ta proměna charakteru holt trvá, a ani dnes ještě nejsem zrovna vzor pokory. Navzdory tomu jsem se naučila mnohé o světě i o sobě a měla možnost splnit několik úkolů, které byly přichystané právě pro mě. Každému bych přála zažít moment, kdy si plně uvědomí, že je to právě a jedině on, kdo může daný úkol splnit. Na akčním pozadí si tak prožijete kousek svého životního velkofilmu.

Autor: lef, Lenka Fojtíková

Zdroj: <https://zpravyzmoravy.cz/misii-v-africe-splnila-slib-vratila-se-jako-pokornejsi-a-radostnejsi-clovek/>